

OBCINSKO PRIZNANJE MARIJI JAMAR-LEGAT

Zbori občinske skupščine so na 22. skupni seji, dne 1. junija 1992 sprejeli sklep, da priznanje – srebrni grb občine Škofja Loka – za leto 1991 prejme Marija Jamar-Legat. Slovesna podelitev je bila v dvorani Loškega odra, dne 19. 6. 1992.

Pobudo za podelitev občinskega priznanja je pripravilo Muzejsko društvo Škofja Loka in se glasi:

Profesorica Marija (Jeja) Jamar, poročena Legat, je potomka znane škofjeloške meščanske rodbine Kajbetovih, ki so že pred 150 leti kupili Paslarjevo hišo na Mestnem trgu in nato trgovali z mešanim blagom.

Jamarjeva Jeja se je rodila leta 1914 v Trbovljah, kjer je bil njen oče Tone občinski zdravnik. Svoja zgodnja otroška leta med prvo svetovno vojno in po njej je večidel preživela pri svojih sorodnikih v Loki. Potem je šla v šole in po diplomah iz romanistike leta 1937 in slavistike leta 1944 na Filozofski fakulteti v Ljubljani je službovala kot profesorica na gimnazijah v Ljubljani, Mežici, Stični, Škofji Loki in na učiteljsišču v Ljubljani. Uveljavila se je kot uspešna in vzorna srednješolska pedagoginja, kot avtorica, sodelavka in urednica pedagoških in slavističnih publikacij in kot prevajalka iz francoske literature.

Čeprav jo je družinsko življenje in službeno delovanje navezovalo predvsem na Ljubljano, je ohranila tesno povezavo tudi s krajem Kajbetove rodbine in svoje mladosti. Tu je živel ožji krog družinskih in osebnih prijateljev, tu je urejala posestne razmere in prihajala na oddih in počitnice. V letih 1946–1948 je celo kot profesorica službovala na takratni škofjeloški gimnaziji.

Kmalu po vojni se je povezala s škofjeloškim Muzejskim društvom in postala njegov meceni in ustanovni član. 25 let je bila članica uredniškega odbora Loških razgledov in ves ta čas skrbela za

jezikovno lekturo in korekturo objavljenih prispevkov. Kot avtorica je v Loških razgledih objavila pet kulturnozgodovinskih razprav o razvoju šolstva na Loškem od začetkov do leta 1941, pisala o rojaku pisatelju Pavlu Perku iz Poljan in o loškem rojaku slikarju Gvidonu

Birolli, predstavila literarno podobo freisinške Loke in opisala pot po sledovih zgodovine iz Loke v Freising.

Njen glavni prispevek k spoznavanju domačega kraja pa predstavlja zbiranje in obdelava gradiva za serijo leposlovnih pripovedi iz življenja loških meščanskih in okoliških kmečkih družin v družbenem dogajanju od 16. do 19. stoletja. S prispevki, kot so: *Poročanje Agneze Kustlovke*, je govorila o usodah loških luteranov; v *Krvavi rihti*, je pisala o vojnah, Turkih in kmečkih puntih v 17. in 18. stoletju; v *Povedanju o Francozih pri nas in o nesrečnem abbeju Martinu Kuraltu* je razjasnila o loškem meščanstvu med menjavanjem avstrijske in francoske oblasti na začetku 19. stoletja; v *Loških kresovih* je poročala o gospo-

darski in narodnostni prebuji med loškimi meščani sredi 19. stoletja.

Vsi ti prispevki temeljijo na dokumentiranih dogajanjih in stvarnih družinskih razmerah v nekaterih starih, znamenitih meščanskih in kmečkih družinah. Avtorica jih je v svoji leposlovni predelavi in pripovedi na zanimivo berljiv in preprosto razumljiv način približala bralcem, da lažje dojemajo in spoznavajo družbeno dogajanje, družabno življenje in osebne usode preteklih rodov loškega meščanskega in kmečkega okolja. S svojimi pričevanji je Marija Jamar-Legat pomembno prispevala k osveščanju in ohranjanju zgodovinskega spomina na dogodke in ljudi iz loške zgodovinske preteklosti.

Uredništvo